

Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2013

prof.dr. M.A. Allers
dr. C. Hoeben

rijksuniversiteit
groningen

COELO

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2013

prof.dr. M.A. Allers
dr. C. Hoeben

COELO
Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Rijksuniversiteit Groningen
www.coelo.nl

COELO-rapport 13-1

ISBN 978 90 76276 93

© COELO, Groningen, 2013

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming. Aan het verzamelen en het verwerken van de gegevens voor deze uitgave is de grootst mogelijke zorg besteed. Iedere aansprakelijkheid voor de gevolgen van activiteiten die op basis van deze gegevens worden ondernomen wordt echter afgewezen.

Inhoud

0.	Voorwoord	6
1.	Inleiding	7
1.1.	Inhoud	7
1.2.	Gegevens	7
1.3.	Opzet	7
2.	Samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen in 2013	8
2.1.	Tarieven	8
2.2.	Woonlasten	8
3.	Tarieven	10
3.1.	Onroerendezaakbelastingen	10
3.2.	Reinigingsheffingen	12
3.3.	Rioolheffing	14
4.	Woonlasten	16
4.1.	Definitie	16
4.2.	Omvang en ontwikkeling	16
	Verantwoording	20

O. Voorwoord

In de jaren 2002 tot en met 2010 stelde COELO jaarlijks een *Belastingoverzicht grote gemeenten* samen in opdracht van het Belastingoverleg Grote Gemeenten (BOGG). Het BOGG - dat op 1 januari 2012 is opgegaan in de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen - heeft toen besloten hier niet mee door te gaan.

Om tegemoet te komen aan de maatschappelijke behoefte aan informatie over de lokale belastingen heeft COELO daarop besloten jaarlijks een overzicht van de kerngegevens voor de grote gemeenten uit te brengen. Onder grote gemeenten worden provinciehoofdsteden gerekend, en gemeenten met ten minste 90.000 inwoners. In deze 35 gemeenten woont 37 procent van de Nederlandse bevolking.

Later dit jaar publiceert COELO gegevens over gemeentelijke belastingen die hier nog buiten beschouwing blijven, en daarnaast ook gegevens over de belastingen van provincies en waterschappen. Bovendien worden dan alle gemeenten meegenomen, niet alleen de grote. Dat kan nu nog niet omdat niet alle gemeenten hun tarieven al hebben vastgesteld.

De onderzoekers danken de medewerkers van de deelnemende gemeenten voor hun bereidwilligheid bij het invullen van het elektronisch vragenformulier en het aanleveren van aanvullende informatie.

Wij zijn de Waarderingskamer erkentelijk voor het beschikbaar stellen van gegevens met betrekking tot de woz-waardeontwikkeling. Verder is dank verschuldigd aan Erik Merkus, Irshaad Jansen, Frank Mol, Christian Martin en Pieter van der Velde voor hun hulp bij de dataverzameling en controle. Vanzelfsprekend berust de verantwoordelijkheid voor eventueel resterende onvolkomenheden bij de auteurs.

1. Inleiding

1.1. Inhoud

Deze rapportage bevat een overzicht van de tarieven van de onroerendezaakbelastingen (ozb), de reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) en de rioolheffing in de grote gemeenten. De nadruk ligt op de lasten voor huishoudens.

1.2. Gegevens

De in dit rapport opgenomen tarieven zijn de tarieven zoals die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. We zijn dus niet uitgegaan van de begrotingen. De gegevens zijn door COELO verzameld. In eerste instantie is daarbij gebruik gemaakt van een elektronisch vragenformulier, waarin diverse controles zijn ingebouwd. Van sommige gemeenten is aanvullende informatie per e-mail of telefoon verkregen.

De getallen in de tabellen staan tegen een gekleurde achtergrond. Per kolom is ongeveer een derde blauw, een derde grijs en een derde rood. Hierdoor is in één oogopslag te zien welke waarden relatief laag (blauw) of hoog (rood) zijn. Bij de keuze van de gehanteerde kleuren is zo veel mogelijk rekening gehouden met de visuele beperking van kleurenblinden.¹

1.3. Opzet

Hoofdstuk 2 van dit rapport vat de belangrijkste ontwikkelingen samen. Hoofdstuk 3 bespreekt in detail de tarieven van, achtereenvolgens, de ozb, de reinigingsheffingen en de rioolheffing. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de gemeentelijke woonlasten. Het rapport wordt afgesloten met een verantwoording van de gehanteerde methode.

---

¹ Hierbij is gebruik gemaakt van J. Walraven, *Kleurenblind. Zien en toch niet zien*, Blind Color, Arnhem, 2000.

2. Samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen in 2013

2.1. Tarieven

Tabel 1 geeft een overzicht van de ontwikkeling van de belangrijkste gemeentelijke belastingen, en van de woonlasten, voor meerpersoonshuishoudens.

Tabel 1 Overzicht 2013

	Tarief in euro's			Verandering (%)		
	Laagste	Gemiddelde	Hoogste	Kleinste stijging	Mutatie van gemiddelde	Grootste stijging
Ozb woningen ^a	126	226	397	-1,2%	2,2%	14,5%
Reinigingsheffing	156	291	362	-9,1%	1,5%	20,2%
Rioolheffing	69	155	267	-4,9%	2,7%	11,8%
Woonlasten ^b	545	673	785	-4,3%	2,0%	10,0%

Meerspersoonshuishoudens. Gemiddelden zijn gewogen naar inwonertal.

a Gemiddelde aanslag bij gemiddelde woz-waarde.

b Ozb, rioolheffing en reinigingsheffing.

In 2013 is de peildatum van de woz-waarden verschoven van 1 januari 2011 naar 1 januari 2012. Daardoor is de waarde van de gemiddelde woning in de grote gemeenten gedaald met 3,5 procent. De gemeenten hebben hun ozb-tarieven aan deze ontwikkeling aangepast. De gemiddelde ozb-aanslag voor woningen stijgt in de grote gemeenten met 2,2 procent. Gecorrigeerd voor de inflatie, die in 2013 naar verwachting 2,75 procent zal bedragen, is dus sprake van een daling.

Het gemiddelde tarief van de rioolheffing (gebruiker en eigenaar samen) neemt met 2,7 procent toe en dat van de reinigingsheffing (reinigingsrecht of afvalstoffenheffing) met 1,5 procent.

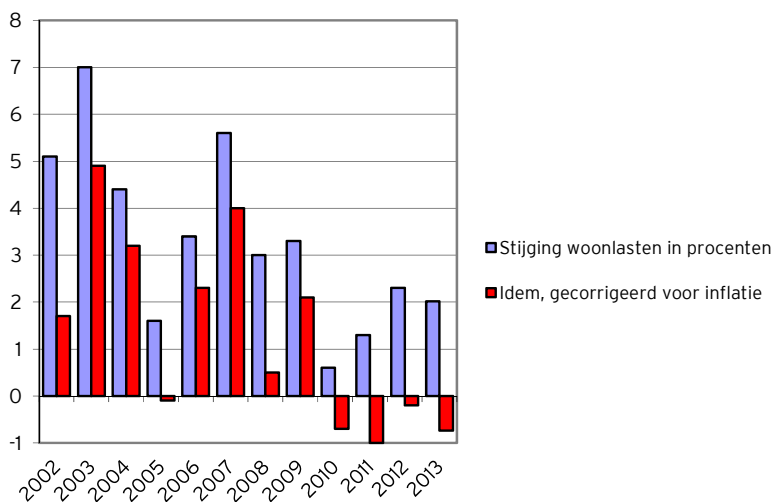
2.2. Woonlasten

Onder de gemeentelijke woonlasten verstaan we hier de ozb voor de eigenaar van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde waarde, plus de rioolheffing en de reinigingsheffing. Waar het tarief van die laatste heffingen geen vastrecht is zijn we uitgegaan van een driepersoonshuishouden met een gemiddeld waterverbruik en een gemiddelde afvalproductie.

De gemiddelde woonlasten lopen dit jaar met 2,0 procent op tot 673 euro, 13 euro meer dan vorig jaar. Gecorrigeerd voor inflatie is sprake van een daling met 0,75 procent. Dat is al de vierde keer op rij dat de woonlasten in de grote gemeenten in reële termen dalen (figuur 1).²

Figuur 1 Woonlastenstijging grote gemeenten sinds 2002 (in procenten)

De woonlastenstijging komt in de eerste plaats doordat de rioolheffing stijgt, met 2,7 procent (4 euro). De gemiddelde ozb-aanslag stijgt met 2,2 procent (5 euro). De reinigingsheffing stijgt procentueel gezien minder (1,5 procent), maar daarbij gaat het in euro's om evenveel als bij de rioolheffing (4 euro).

De woonlasten zijn in absolute termen het laagst in Alkmaar en Tilburg (545 euro) en het hoogst in Zaanstad (785 euro). Vier gemeenten verlagen de woonlasten, 's Hertogenbosch het meest (4,3 procent). De woonlasten stijgen het meest in Deventer (10,0 procent).

Van het geheel van de bijkomende woonlasten (dus naast huur of financiering eigen woning) nemen de gemeentelijke lasten slechts een beperkt deel voor hun rekening (17 procent in 2012).³ Energie en water is veruit de grootste post.

² De samenstelling van de groep grote gemeenten is gedurende de jaren die in de figuur zijn vertegenwoordigd wel enigszins gewijzigd.

³ Zie *Woonlastenmonitor 2012*, COELO, Groningen, 2012.

3. Tarieven

3.1. Onroerendezaakbelastingen

Voor eigenaren van woningen bedragen de ozb-tarieven van de grote gemeenten in 2013 gemiddeld 0,11369 procent van de economische waarde (tabel 2). Amsterdam heeft het laagste tarief (0,0595 procent), Nijmegen het hoogste (0,1965 procent).

De gemiddelde aanslag voor eigenaren van woningen stijgt, gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling van woningen, met 2,2 procent. Gemiddeld betaalt een huiseigenaar 226 euro. Utrecht verlaagt de ozb het meest (met 1,2 procent; tabel 2). De grootste verhoging vinden we in Amersfoort (14,5 procent).

Voor niet-woningen bedraagt het tarief voor zakelijk gerechtigden in de grote gemeenten gemiddeld 0,25371 procent en dat voor gebruikers 0,20348 procent (tabel 2). Breda heeft het laagste tarief voor zakelijk gerechtigden (0,1576 procent) en voor gebruikers (0,1260 procent). Het hoogste tarief voor zakelijk gerechtigden (0,4203 procent) wordt geheven in Sitard-Geleen, het hoogste tarief voor gebruikers wordt geheven in Leiden (0,36645 procent).

In 2008 is de maximering van de ozb-tarieven afgeschaft. Gemeenten mogen zelf hun tarieven bepalen. Afgesproken is echter dat de macro-opbrengst van de ozb (dus de opbrengst in alle gemeenten samen) niet meer mag stijgen dan de som van de reële trendmatige groei van het bbp en de prijsontwikkeling van de nationale bestedingen (de zogenoemde macronorm). Voor 2013 levert dit een maximaal stijgingspercentage op van 3,0.⁴ De macronorm is niet in wetgeving vastgelegd. In het bestuursakkoord met de VNG is afgesproken dat bij overschrijding van de macronorm het volume van het gemeentefonds kan worden verlaagd. Dat is nog nooit gebeurd. In 2012 is een overschrijding geconstateerd van 7,7 miljoen euro. Dit bedrag wordt in mindering gebracht op de ruimte voor 2013 (die zoals gezegd 3,0 procent bedraagt). Het gevolg is dat de ozb-opbrengst in 2013 met ten hoogste 2,76 procent mag toenemen.

De totale stijging van de ozb-opbrengst⁵ in de grote gemeenten bedraagt 1,9 procent en ligt daarmee ruim onder de macronorm.

---

⁴ Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Junicirculaire Gemeentefonds 2012*, blz. 39-40.

⁵ Het betreft hier berekende opbrengsten, niet de begrote opbrengsten. De stijging van de ozb-opbrengst is berekend aan de hand van de ozb-tarieven en de (stijging van de) grondslag.

Tabel 2 Ozb

	Tarief eigenaar woning ¹	Tarief eigenaar niet-woning ¹	Tarief gebruiker niet-woning ¹	Gemiddelde aanslag woning	Mutatie
Alkmaar	0,09700	0,20500	0,15900	187,99	3,5%
Almere	0,13430	0,25010	0,20100	256,91	2,6%
Amersfoort	0,11620	0,22850	0,18650	274,39	14,5%
Amsterdam	0,05950	0,19126	0,15291	143,10	0,0%
Apeldoorn	0,12180	0,28530	0,23010	280,33	1,0%
Arnhem	0,19310	0,30800	0,24920	357,58	2,8%
Assen	0,13510	0,29030	0,23380	229,05	4,3%
Breda	0,09740	0,15760	0,12600	234,25	7,7%
Delft	0,12688	0,24257	0,19426	235,08	-0,4%
Deventer	0,12610	0,27910	0,22560	253,01	3,3%
Dordrecht	0,11530	0,21950	0,17600	194,08	-0,3%
Ede	0,10570	0,18030	0,14400	268,90	2,0%
Eindhoven	0,08254	0,17634	0,14059	183,96	3,5%
Emmen	0,18740	0,26520	0,21790	310,90	0,3%
Enschede	0,15430	0,32550	0,26780	251,50	1,5%
Groningen	0,14820	0,38160	0,30330	247,26	2,7%
Haarlem	0,10338	0,21160	0,16952	254,29	-0,5%
Haarlemmermeer	0,09986	0,29045	0,24513	266,07	2,2%
Leeuwarden	0,14880	0,31890	0,25510	209,74	0,8%
Leiden	0,16702	0,36689	0,36645	370,52	-0,1%
Lelystad	0,17660	0,39070	0,16650	304,94	0,3%
Maastricht	0,12800	0,22300	0,18300	242,33	8,9%
Middelburg	0,09660	0,19430	0,15630	165,11	2,7%
Nijmegen	0,19650	0,41370	0,32140	397,20	2,4%
Rotterdam	0,11850	0,28500	0,22670	183,91	-0,1%
's-Gravenhage	0,06320	0,20490	0,17290	125,59	0,5%
's-Hertogenbosch	0,09370	0,24520	0,19640	220,70	0,0%
Sittard-Geleen	0,16240	0,42030	0,31900	278,82	6,1%
Tilburg	0,09420	0,17580	0,14550	188,69	2,0%
Utrecht	0,09600	0,25710	0,20770	226,51	-1,2%
Venlo	0,17960	0,26440	0,21210	323,80	14,1%
Westland	0,10930	0,17280	0,12880	286,75	4,4%
Zaanstad	0,13180	0,27420	0,21840	249,26	3,7%
Zoetermeer	0,17220	0,32460	0,25230	340,19	1,0%
Zwolle	0,12100	0,27370	0,22140	256,53	1,8%
Laagste	0,05950	0,15760	0,12600	126	-1,2%
Gemiddelde	0,11369	0,25371	0,20348	226	
Hoogste	0,19650	0,42030	0,36645	397	14,5%

¹ Tarief als percentage van woz-waarde.

Legenda:

Relatief hoog
Rond de mediaan
Relatief laag

3.2. Reinigingsheffingen

Eénpersoonshuishoudens betalen in de grote gemeenten gemiddeld 236 euro aan reinigingsheffing (afvalstoffenheffing of reinigingsrecht). In Nijmegen is het éénpersoonstarief het laagst (96 euro) en in Rotterdam het hoogst (340 euro).

Meerpersoonshuishoudens betalen in de grote gemeenten gemiddeld 291 euro. Dat is 1,5 procent meer dan vorig jaar. Nijmegen heeft opnieuw het laagste tarief (156 euro), Groningen heeft het hoogste tarief (362 euro). Elf gemeenten verlagen het tarief. 's Hertogenbosch verlaagt het tarief het meest (9,1 procent). Deze gemeente heeft lagere kosten in de tarifiering verwerkt. Deventer verhoogt het meerpersoonstarief het sterkst (20,2 procent). Dit hangt samen met de overstap op een ander tariefsysteem, waarbij per lediging wordt betaald. Voor huishoudens die weinig afval produceren valt de tariefstijging dus lager uit.

Tariefverlagingen houden vaak verband met het doorberekenen van lagere verwerkingskosten. Tariefstijgingen kunnen onder meer worden veroorzaakt door het verhogen van de kostendekking.

Tabel 3 Reinigingsheffing huishoudens

	Tarief éénpersoons- huishouden	Mutatie	Tarief meerpersoons- huishouden	Mutatie
Alkmaar	152,64	-3,0%	243,60	-1,3%
Almere	310,50	0,0%	310,50	0,0%
Amersfoort	173,16	0,3%	222,72	-0,2%
Amsterdam	261,34	-1,8%	343,48	-1,8%
Apeldoorn	189,41	1,3%	276,64	1,4%
Arnhem	148,20	2,2%	200,04	2,3%
Assen	172,77	2,3%	243,21	1,6%
Breda	261,36	-5,0%	311,64	-5,0%
Delft	202,30	1,7%	316,90	1,7%
Deventer	231,60	-15,2%	328,09	20,2%
Dordrecht	247,68	2,8%	247,68	2,8%
Ede	192,96	0,0%	234,36	0,0%
Eindhoven	189,00	3,3%	263,00	0,0%
Emmen	265,56	0,0%	299,52	0,0%
Enschede	276,48	1,6%	310,44	1,5%
Groningen	258,72	-2,7%	362,28	-1,9%
Haarlem	202,20	7,0%	336,00	7,1%
Haarlemmermeer	255,00	6,5%	322,80	6,7%
Leeuwarden	170,06	-3,1%	255,09	-3,1%
Leiden	138,88	6,3%	260,62	6,3%
Lelystad	226,58	0,0%	267,79	0,0%
Maastricht	270,82	1,8%	329,18	1,9%
Middelburg	241,87	1,0%	266,43	1,0%
Nijmegen	95,68	17,2%	155,98	19,0%
Rotterdam	339,90	7,8%	339,90	7,8%
's-Gravenhage	236,28	0,0%	290,64	0,0%
's-Hertogenbosch	213,24	-9,3%	267,12	-9,1%
Sittard-Geleen	194,01	1,5%	272,67	1,2%
Tilburg	242,14	-2,9%	242,14	-2,9%
Utrecht	237,24	1,4%	281,04	4,1%
Venlo	147,00	-0,3%	245,01	1,1%
Westland	180,24	-1,1%	227,40	-1,0%
Zaanstad	268,76	2,9%	268,76	2,9%
Zoetermeer	232,75	-1,2%	274,78	-0,8%
Zwolle	215,38	0,0%	269,23	0,0%
Laagste	96	-15,2%	156	-9,1%
Gemiddelde	236		291	
Hoogste	340	17,2%	362	20,2%

Legenda:

Relatief hoog	
Rond de mediaan	
Relatief laag	

3.3. Rioolheffing

In de grote gemeenten betalen éénpersoonshuishoudens gemiddeld 153 euro en meerpersoonshuishoudens 155 euro aan rioolheffing (tabel 4). Dit is de som van het bedrag voor gebruikers en dat voor eigenaren van woningen. Voor éénpersoonshuishoudens bedraagt het laagste tarief 29 euro (Lelystad), voor meerpersoonshuishoudens bedraagt het laagste tarief 69 euro (eveneens Lelystad). Het hoogste tarief - zowel voor éénpersoonshuishoudens als voor meerpersoonshuishoudens - is 267 euro (Zaanstad).

Het gemiddelde tarief voor meerpersoonshuishoudens ligt 4 euro (2,7 procent) hoger dan vorig jaar. De stijging loopt daarmee parallel met de inflatie (2,75 procent). In eerdere jaren steeg de rioolheffing doorgaans aanzienlijk meer dan de inflatie.

De mutatie varieert van een daling met 4,9 procent (in Venlo) tot een verhoging met 11,8 procent (in Haarlem).

Tabel 4 Rioolheffing

	Tarief éénpersoons- huishouden	Mutatie	Tarief meerpersoons- huishouden	Mutatie
Alkmaar	113,20	0,0%	113,20	0,0%
Almere	122,86	4,5%	122,86	4,5%
Amersfoort	106,26	-0,4%	106,26	-0,4%
Amsterdam	150,90	1,0%	150,90	1,0%
Apeldoorn	138,55	0,7%	138,55	0,7%
Arnhem	152,22	6,8%	152,22	6,8%
Assen	183,95	0,0%	183,95	0,0%
Breda	169,92	6,0%	169,92	6,0%
Delft	175,70	3,9%	175,70	3,9%
Deventer	175,80	3,5%	175,80	3,5%
Dordrecht	158,03	4,0%	158,03	4,0%
Ede	166,49	0,0%	166,49	0,0%
Eindhoven	145,00	2,1%	145,00	2,1%
Emmen	173,37	-0,1%	173,37	-0,1%
Enschede	179,04	4,3%	179,04	4,3%
Groningen	137,30	1,9%	137,30	1,9%
Haarlem	146,00	11,8%	146,00	11,8%
Haarlemmermeer	119,76	0,0%	119,76	0,0%
Leeuwarden	152,88	1,0%	183,36	1,1%
Leiden	64,43	2,6%	119,95	2,6%
Lelystad	28,65	0,0%	68,65	0,0%
Maastricht	170,53	3,5%	170,53	3,5%
Middelburg	168,15	6,7%	168,15	6,7%
Nijmegen	133,21	-1,4%	133,21	-1,4%
Rotterdam	195,80	4,3%	195,80	4,3%
's-Gravenhage	130,34	3,1%	130,34	3,1%
's-Hertogenbosch	108,96	0,0%	108,96	0,0%
Sittard-Geleen	168,14	9,6%	168,14	9,6%
Tilburg	114,55	2,0%	114,55	2,0%
Utrecht	223,29	1,4%	223,29	1,4%
Venlo	168,85	-4,9%	168,85	-4,9%
Westland	190,18	2,4%	224,74	2,3%
Zaanstad	267,12	5,0%	267,12	5,0%
Zoetermeer	83,65	6,6%	83,65	6,6%
Zwolle	102,51	0,0%	102,51	0,0%
Laagste	29	-4,9%	69	-4,9%
Gemiddelde	153		155	
Hoogste	267	11,8%	267	11,8%

Legenda:

Relatief hoog	
Rond de mediaan	
Relatief laag	

4. Woonlasten

4.1. Definitie

Tellen we voor een huishouden (meerpersoonshuishouden in een eigen woning met gemiddelde waarde) ozb, reinigingsheffing en rioolheffing op, en verminderen we dit met een eventuele heffingskorting,⁶ dan ontstaat een indicator voor de woonlasten.

4.2. Omvang en ontwikkeling

Gemiddeld bedragen de woonlasten in de grote gemeenten 673 euro (tabel 5). Dat is 2,0 procent (13 euro) meer dan vorig jaar. Zoals figuur 2 laat zien zijn de woonlasten het laagst in Alkmaar en Tilburg (545 euro) en het hoogst in Zaanstad (785 euro).

De woonlasten dalen het sterkst (met 4,3 procent, 27 euro) in 's Hertogenbosch. Zie figuur 3.

De grootste verhoging vindt plaats in Deventer (10 procent, 69 euro). Dat komt doordat de afvalstoffenheffing in die gemeente voortaan is gekoppeld aan de hoeveelheid afval. Eenpersoonshuishoudens en huishoudens die weinig afval produceren kunnen er in Deventer op vooruitgaan (zie ook tabel 3).

---

⁶ Geen van de onderzochte grote gemeenten hanteert een heffingskorting.

Tabel 5 Woonlasten meerpersoonshuishouden

In woning met gemiddelde waarde (euro)

	Ozb-Eigenaar	Reinigingsheffing ¹	Rioolheffing ¹	Woonlasten ²	Mutatie in procenten	Mutatie in euro's
Alkmaar	187,99	243,60	113,20	544,79	0,6%	3,31
Almere	256,91	310,50	122,86	690,27	1,8%	11,92
Amersfoort	274,39	222,72	106,26	603,36	6,0%	33,99
Amsterdam	143,10	343,48	150,90	637,48	-0,7%	-4,81
Apeldoorn	280,33	276,64	138,55	695,52	1,1%	7,54
Arnhem	357,58	200,04	152,22	709,84	3,5%	23,75
Assen	229,05	243,21	183,95	656,21	2,1%	13,40
Breda	234,25	311,64	169,92	715,81	1,4%	9,91
Delft	235,08	316,90	175,70	727,68	1,5%	11,09
Deventer	253,01	328,09	175,80	756,90	10,0%	69,04
Dordrecht	194,08	247,68	158,03	599,79	2,1%	12,19
Ede	268,90	234,36	166,49	669,75	0,8%	5,23
Eindhoven	183,96	263,00	145,00	591,96	1,6%	9,24
Emmen	310,90	299,52	173,37	783,78	0,1%	0,62
Enschede	251,50	310,44	179,04	740,98	2,1%	15,55
Groningen	247,26	362,28	137,30	746,84	0,2%	1,86
Haarlem	254,29	336,00	146,00	736,29	5,2%	36,25
Haarlemmermeer	266,07	322,80	119,76	708,63	3,8%	26,11
Leeuwarden	209,74	255,09	183,36	648,19	-0,7%	-4,59
Leiden	370,52	260,62	119,95	751,09	2,5%	18,28
Lelystad	304,94	267,79	68,65	641,38	0,2%	1,04
Maastricht	242,33	329,18	170,53	742,03	4,4%	31,57
Middelburg	165,11	266,43	168,15	599,69	3,0%	17,60
Nijmegen	397,20	155,98	133,21	686,39	5,0%	32,42
Rotterdam	183,91	339,90	195,80	719,61	4,7%	32,35
's-Gravenhage	125,59	290,64	130,34	546,57	0,8%	4,43
's-Hertogenbosch	220,70	267,12	108,96	596,78	-4,3%	-26,55
Sittard-Geleen	278,82	272,67	168,14	719,64	5,0%	34,05
Tilburg	188,69	242,14	114,55	545,38	-0,2%	-1,23
Utrecht	226,51	281,04	223,29	730,84	1,6%	11,57
Venlo	323,80	245,01	168,85	737,66	4,8%	33,77
Westland	286,75	227,40	224,74	738,90	2,1%	14,86
Zaanstad	249,26	268,76	267,12	785,14	3,9%	29,16
Zoetermeer	340,19	274,78	83,65	698,62	0,9%	6,30
Zwolle	256,53	269,23	102,51	628,27	0,7%	4,59
Laagste	126	156	69	545	-4,3%	-26,55
Hoogste	397	362	267	785	10,0%	69,04
Gemiddelde	226	291	155	673		
<i>Mutatie gemiddelde</i>	2,2%	1,5%	2,7%	2,0%		
<i>Idem, in euro's</i>	4,95	4,18	4,05	13,19		

¹ Meerpersoonshuishouden

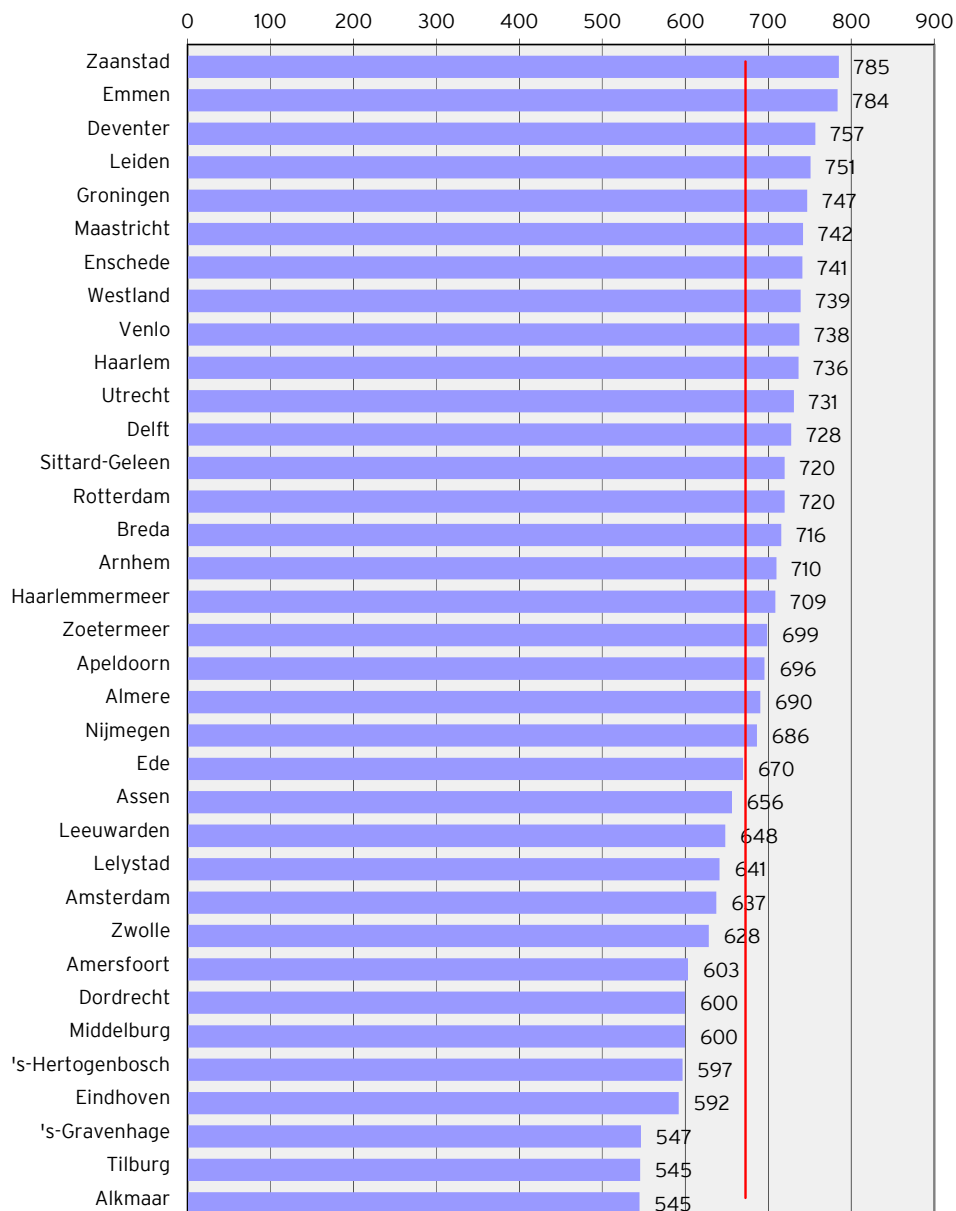
² Woonlasten zijn berekend als de som van ozb, rioolheffing en reinigingsheffing.

Legenda:

Relatief hoog	
Rond de mediaan	
Relatief laag	

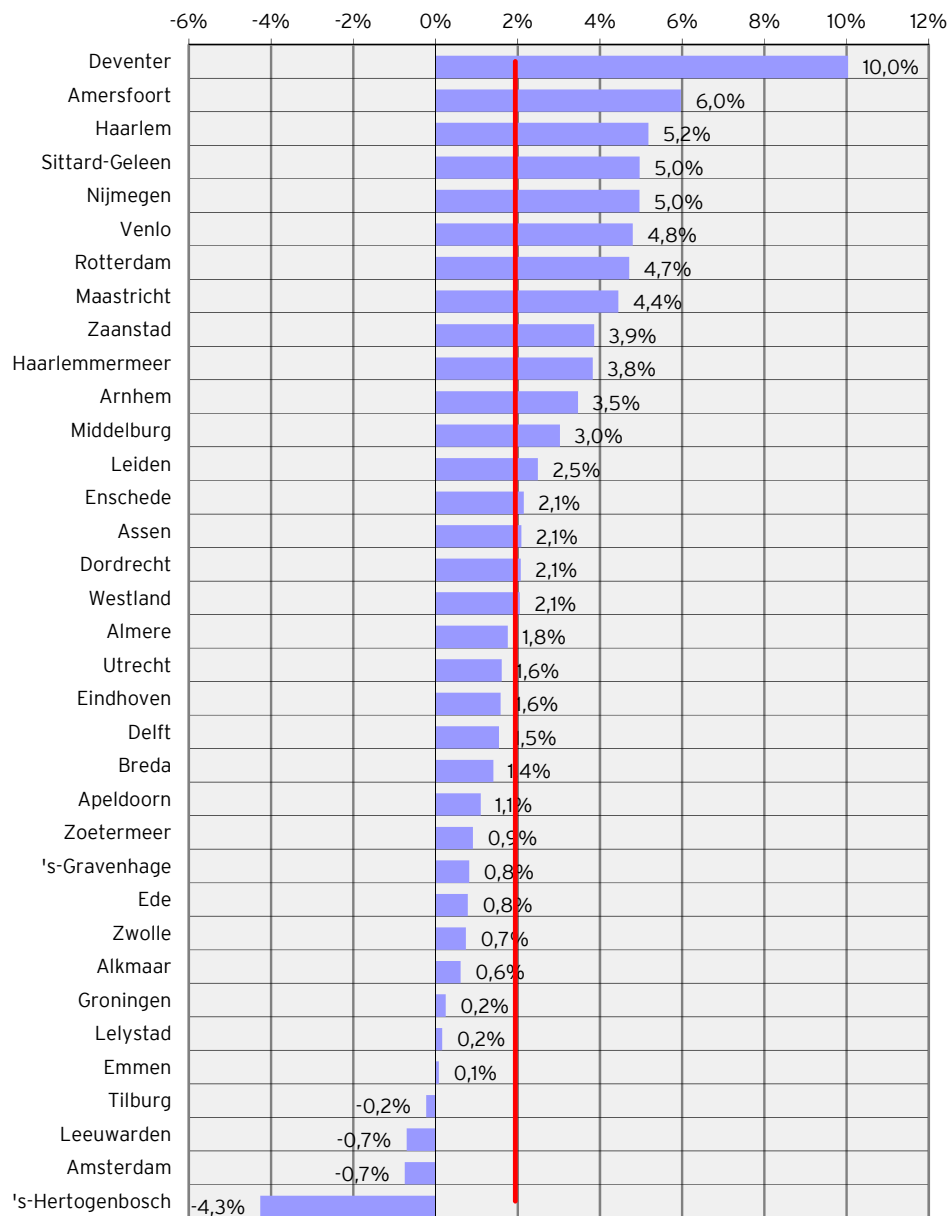
Figuur 2 Woonlasten in euro per meerpersoonshuishouden

In euro's. De rode lijn geeft het gewogen gemiddelde weer.

Figuur 3. Mutatie woonlasten 2012-2013

In procenten. De rode lijn geeft het gewogen gemiddelde weer.

Verantwoording

Bij de berekeningen die ten grondslag liggen aan de gegevens in dit overzicht moesten op verschillende plaatsen uitgangspunten worden gekozen. Deze worden hieronder kort toegelicht.

Voor het inflatiepercentage is uitgegaan van de volgende bron: CPB, Kortetermijnraming december 2012.

Gemiddelden

Amsterdam kent binnen haar grenzen verschillende tarieven voor de reinigingsheffing (afvalstoffenheffing of reinigingsrecht). In dit overzicht zijn voor deze gemeente gewogen gemiddelden gebruikt.

Waar in dit overzicht sprake is van gemiddelden over gemeenten gaat het om naar inwonertal gewogen gemiddelden.

Uitgangspunten waterverbruik en afvalaanbod

Daar waar tarieven gerelateerd zijn aan waterverbruik (rioolheffing) of afvalaanbod (reinigingsheffing) zijn veronderstellingen gemaakt om te komen tot jaarbedragen per huishouden. Hiervoor is zoveel mogelijk aangesloten bij landelijke gemiddelden. Het afvalaanbod wordt echter gecorrigeerd voor de invloed van diftar op het afvalaanbod. Huishoudens in gemeenten waar per kilo afval, vuilniszak of containerlediging wordt betaald (diftar) bieden over het algemeen minder afval aan dan huishoudens in andere plaatsen. Uit wetenschappelijk onderzoek zijn vuistregels af te leiden over het afvalaanbodverminderende effect van de verschillende diftarsystemen.

Diftar heeft bij de rioolheffing veel minder invloed dan bij de reinigingsheffing. Wij houden er daarom geen rekening mee. Waar van toepassing is voor een éénpersoonshuishouden uitgegaan van een waterverbruik van 45 kubieke meter. Bij een meerpersoonshuishouden gaan we uit van een omvang van drie personen en van een waterverbruik van 137 kubieke meter. Waar tot een verbruik van 250 kubieke meter hetzelfde tarief van toepassing is, spreken we van een vastrecht. Bij een tarief dat is gekoppeld aan de woz-waarde gaan we uit van de gemiddelde woningwaarde in de gemeente.

Onroerendezaakbelastingen

De ozb-aanslag per huishouden is berekend door uit te gaan van de gemiddelde woz-waarde in de betreffende gemeente. Die waarde wordt vermenigvuldigd met het relevante tarief.

De gemiddelde woz-waarde is berekend op basis van de gemiddelde waarde in het voorafgaande jaar (bron: CBS), verhoogd met het waarde stijgingspercentage (bron: Waarderingskamer).

Aansluiting bij voorgaande editie

Het is mogelijk dat gegevens voor het jaar 2012 in dit overzicht niet precies overeenkomen met gegevens voor dat zelfde jaar in de vorige editie van dit overzicht. Dat komt doordat voor een aantal onderliggende gegevens (met name de gemiddelde woningwaarde) pas met enige vertraging definitieve cijfers beschikbaar komen. Voor elke editie worden steeds de meest actuele cijfers gebruikt die beschikbaar zijn.

Verkrijgbaar in de reeks COELO-rapporten

- 94-1 M.A. Allers, C.A. de Kam, *Advies over de kostentoedeling van waterschappen*, 1994.
- 95-1 M.A. Allers, C.G.M. Sterks, *Naar een geïntegreerd stelsel voor gesubsidieerde arbeid? Evaluatie van de voorstellen van de commissie Houben*, 1995.
- 95-2 M.A. Allers, *Inkomenseffecten van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid*, 1995.
- 96-1 C.G.M. Sterks, M.A. Allers, *Herziening van de financiële verhouding en de lokale lastendruk*, 1996.
- 96-2 M.A. Allers, *Financiële gevolgen van de verruiming van het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Groningen*, 1996.
- 96-3 M.A. Allers, *Profijt van de gemeentelijke overheid. De invloed van het gemeentebeleid op de koopkracht van de minima in Groningen*, 1996.
- 96-4 M.A. Allers, *De Armoedenota en het minimabeleid in de gemeente Delfzijl*, 1996.
- 96-5 C.A. de Kam, M.A. Allers, *Om de loongrens. Verkenning van gevolgen van grondslagversmalling bij de premieheffing voor de Ziekenfondswet*, 1996.
- 97-1 M.A. Allers, *Tariefdifferentiatie in de OZB en de fiscale concurrentiepositie van de gemeente Groningen*, 1997.
- 97-2 C.G.M. Sterks, *Alternatieven voor milieuleges*, 1997.
- 97-3 M.A. Allers, *Gemeentelijke woonlasten voor water- en walbewoners vergeleken*, 1997.
- 97-4 A.J.W.M. Verhagen, *Criteria aan de verdeelmaatstaven van specifieke uitkeringen*, 1997.
- 98-1 M.A. Allers, *De invloed van de burger op de gemeentelijke belastingdruk*, 1998.
- 99-1 M.A. Allers, *Gemeentelijk minimabeleid en armoedeval*, 1999.
- 99-2 M.A. Allers, *Armoedebeleid en armoedeval in Vlaardingen*, 1999.
- 00-1 A.J.W.M. Verhagen, *COELO-Overzicht specifieke uitkeringen 1999*, 2000.
- 00-2 M.A. Allers, *Armoedebeleid en armoedeval in Soest*, 2000.
- 00-3 K. Grit, *Dynamiek van de lokale overheid. Economisering in Tilburg*, 2000.
- 00-4 M.A. Allers en A. Veenkamp, *Een woonlastenfonds voor Groningen?*, 2000.
- 00-5 M.A. Allers, *Armoedebeleid en armoedeval in Alphen aan den Rijn*, 2000.
- 00-6 M.A. Allers, *Armoedeval in Amsterdam, 2000-2001*, 2000.
- 00-7 M.A. Allers, *Het decentrale belastinggebied, de kwaliteit van de lokale afweging en de politieke participatie*, 2000.
- 01-1 A.J.W.M. Verhagen, *Voorstel voor wijziging van de Financiële-verhoudingswet en enkele andere wetten*, 2001.
- 02-1 E. Gerritsen, M.A. Allers, *Weerstandsvermogen en vermogenspositie gemeente Apeldoorn*, 2002.
- 02-2 E. Gerritsen, *Begrotingsvergelijking gemeente Zaanstad*, 2002.
- 02-3 M.A. Allers, *Armoedebeleid en armoedeval in Heerlen*, 2002.
- 02-4 M.A. Allers, *Herverdeeeffecten van de voorgenomen afschaffing van de OZB op woningen*, 2002.
- 02-5 E. Gerritsen, *Stille reserves van gemeenten*, 2002.
- 03-1 M.A. Allers, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2003*, 2003.
- 03-2 M.A. Allers, *Koopkrachteffecten van afschaffing van de gebruikersheffing van de OZB op woningen*, 2003.

- 03-3 C. Hoeben, *Wie betaalt wat? kostentoedeling bij waterschappen*, 2003.
- 04-1 M.A. Allers, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2004*, 2004.
- 04-2 M.A. Allers, *Financiële gevolgen van maximering van de OZB-tarieven*, 2004.
- 04-3 E. Gerritsen en C.G.M. Sterks, *Kostenontwikkeling in de waterketen 1990-2010*, 2004.
- 04-4 M.A. Allers en C. Hoeben, *Achtergronden van tariefstijgingen van gemeentelijke belastingen*, 2004.
- 04-5 C. Hoeben en E. Gerritsen, *Gevolgen invoering waterketentarief voor de lastenontwikkeling van huishoudens*, 2004.
- 05-1 C. Hoeben en E. Gerritsen, *Gevolgen van ontwikkelingen in de waterketen voor de lastendruk van huishoudens*, 2005.
- 05-2 M.A. Allers, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2005*, 2005.
- 05-3 C. Hoeben, *Koopkrachtontwikkeling van ouderen, gehandicapten en chronisch zieken in Amsterdam*, 2005.
- 05-4 M.A. Allers, *Methoden voor het ontwikkelen van financiële verdeelmodellen*, 2005.
- 06-1 M.A. Allers, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2006*, 2006.
- 06-2 C. Hoeben, *Kostentoerekening en kostendekking van gemeentelijke heffingen in Noordenveld*, 2006.
- 06-3 E. Gerritsen, C. Hoeben en J.Th. van der Veer, *Audit WB21: Kosten- en lastenontwikkeling ten gevolge van de NBW-opgave wateroverlast*, 2006.
- 07-1 M.A. Allers, A.S. Zeilstra, C. Hoeben en J.Th. van der Veer, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2007*, 2007.
- 07-2 C. Hoeben en A.S. Zeilstra, *Kostprijsberekening en tariefbepaling gemeentelijke heffingen in De Marne*, 2007.
- 07-3 C. Hoeben en A.S. Zeilstra, *Kostprijsberekening en tariefbepaling gemeentelijke heffingen in Eemsmond*, 2007.
- 07-4 C. Hoeben en A.S. Zeilstra, *Kostprijsberekening en tariefbepaling gemeentelijke heffingen in Winsum*, 2007.
- 07-5 M.A. Allers en B. Steiner, *Uitgavenbehoeften van Nederlandse gemeenten*, 2007.
- 08-1 M.A. Allers, L.A. Toolsema en A.S. Zeilstra, *De financiële positie van de gemeente Harlingen en de sturingsmogelijkheden van de raad*, 2008.
- 08-2 M.A. Allers, C. Hoeben, L.A. Toolsema en A.S. Zeilstra, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2008*, 2008.
- 09-1 M.A. Allers, C. Hoeben en A.S. Zeilstra, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2009*, 2009.
- 09-2 M.A. Allers en A.S. Zeilstra, *Bevolkingsdaling en gemeentelijke financiën*, 2009.
- 09-3 C. Hoeben, *Achtergrond tariefontwikkeling reinigingsheffingen 2009*, 2009.
- 09-4 A.S. Zeilstra, L.A. Toolsema en C. Hoeben, *Kosten en baten riolering en afvalinzameling en -verwerking in Capelle aan den IJssel*, 2009.
- 09-5 C. Hoeben, *Ontwikkeling van de lokale woonlasten voor eigenaren van woningen 1998 - 2009*, 2009.
- 10-1 M.A. Allers, L.A. Toolsema, C. Hoeben en J. Bolt, *Belastingoverzicht grote gemeenten 2010*, 2010.
- 10-2 M.A. Allers en J. Bolt, *Financiële gevolgen van de recessie voor de eigen inkomsten en uitgaven van gemeenten*, 2010.

- 10-3 C.Hoeben, *Ontwikkeling waterschapslasten in de periode 1998-2012*, 2010.
- 10-4 L.A. Toolsema, M.A. Allers, A.S. Zeilstra, *De toezichtlast van gemeenten op het gebied van de financiële functie*, 2010.
- 10-5 M.A. Allers, C.Hoeben, *Besparingsmogelijkheden in het waterbeheer*, 2010.
- 10-6 M.A. Allers, *Verevening conform het derde aspiratieniveau*, 2010.
- 10-7 M.A. Allers, C.Hoeben, *Bezuinigingen en crisisbeheersing: Financiële plannen van gemeenten, 2010-2012*, 2010
- 11-1 C. Hoeben, *Lastenontwikkeling als gevolg van de bijdrage door waterschappen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma*, 2011
- 11-2 M.A. Allers, C. Hoeben, *Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2011*, 2011
- 12-1 M.A. Allers, C. Hoeben, *Kerngegevens belastingen grote gemeenten 2012*, 2012.
- 12-2 M.A. Allers, J. Veenstra en C. Hoeben, *Toereikendheid huidige kasgeldlimiet en renterisiconorm*, 2012
- 12-3 C. Hoeben, M.A. Allers, *Contra-expertise lastenontwikkeling door Project Gebonden Aandeel waterschappen aan het Hoogwater Beschermingsprogramma*, 2012
- 12-4 C. Hoeben, J.B. Geertsema, J.Veenstra, M.A. Allers, *Voorbereiding monitor doelmatigheidswinst in het waterbeheer*, 2012
- 12-5 C. Hoeben, M.A. Allers, *Robuustheid prognoses autonome lastenontwikkelingen bij waterschappen en drinkwaterbedrijven*, 2012
- 12-6 C. Hoeben, *Vervolgonderzoek robuustheid prognoses autonome kostenontwikkelingen bij drinkwaterbedrijven en waterschappen*, 2012

Bovenstaande rapporten kunnen worden gedownload van Internet (www.coelo.nl), of besteld bij COELO, postbus 800, 9700 AV Groningen, telefoon 050 3637018.

Andere COELO-uitgaven:

Atlas van de lokale lasten. Verschijnt jaarlijks sinds 1997.
Woonlastenmonitor. Verschijnt jaarlijks sinds 2008.
Atlas rijksuitkeringen aan gemeenten 2011.

Meer informatie over COELO en COELO-publicaties is beschikbaar via www.coelo.nl